

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinqve

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

6 Quid antiqua historia & Ecclesiæ praxis hoc dicant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

minio canistro, sanguinem vero in vitro solere ab Episcopo confici & seruari.

Sexto, hanc etiam partem adiuuat, quod Euseb. refert lib. 5. hist. c. 24. fuisse antiquam consuetudinem, vt Episcopus, quando ad suam ciuitatem alius Episcopus veniebat, salutandi gratia, Eucharistiam ad illum mitteret. Hæc enim & similia non est verisimile fuisse in Ecclesia faciendâ, si Eucharistia verum Christi corpus non crederetur.

Quod septimo confirmat illa prisca consuetude dandi Eucharistiam infantibus, vt dicam latius infra q. 79. & constat ex Cypriano, lib. de lapsis, August. lib. 3. de Trinit. cap. 10. & epi. 23. in quo illud potissimum notandum est, quod refert Euagrius, lib. 4. Histor. c. 35. de Constantinopolitana consuetudine, vt, si aliquæ particula Corporis Domini superesset, pueri impuberes, qui Ecclesiam frequentabant, accerterentur, vt eas consumerent.

Dicendum vero est ex antiqua praxi Ecclesiæ, id est, ex summa veneratione ac religione, qua semper hoc sacramentum in Ecclesia tractatum est, non obscure colligi, hanc hædem de reali præsentia Christi in Eucharistiam perpetuam, ac constantem in Ecclesia fuisse. Quod variis modis ostendi ac declarari potest. Prima, ex adoratione, quam accedentes ad hoc sacramentum illi semper exhibuerunt, cum timore & tremore tanquam ad Regis corpus accedentes, vt inquit Clemens 1. 2. Constitutio. c. 61. ad quod accommodat Aug. ep. 120. ca. 27. illud Ps. 21. Manducauerunt & adorauerunt omnes pingues terræ. In quæ et sensum tractat hæc verba Concione 1. super eundem Psalm. Psal. vero 38. loquens idem Aug. de Carne à Verbo assumpta, in qua in hoc mundo ambulauit, inquit: Et quia ipsam Carnem ad manducandum, ad salutem dedit, nemo illam manducatur, nisi prius adorauerit. Sic et Chrysothomus Hom. 3. in ad Ephes. Adora, inquit, & manduca. idem Hom. 3. & 4. de incomprehens. Dei natura, & in aliis supra citatis. Et huc spectat, quod aliis multis in locis grauissime docet, sanctos, scilicet, Angelos aditare his mysteriis, illaque admirari ac venerari, vt videre licet, li. 6. de sacerdotio, & Homil. de Euchari. in Encemiis 31. in acta 60. ad pop. Vnde Gregor. 4. dialog. capite 58. Quis fidelium, inquit, habere dubium possit in ipsa immolationis hora, ad sacerdotis vocem caelos aperiri? in illo Iesu Christi mysterio, Angelorum chorus adesse? & c. Theodoretus præterea dialogo secundo de his mysteriis loquens, inquit, Et creduntur & adorantur, quod ea sint, quæ creduntur. Ad eundem modum loquitur Amb. 1. 3. de Spiritu S. c. 12. & alij, quos infra in propria disputatione de cultu huius sacramenti referemus. Nec dici potest adorari Eucharistia solum vt signum vel imago Christi, tum quia citati Patres aperte loquuntur de adoratione Christi secundum se: vn de comparant hanc adorationem cû adoratione Magorum, vt patet ex Chrysothomo, Hom. 7. in Matth. & cum adoratione Centurionis, ex Origene Hom. 5. in diuersos, tum et, quia alias non magis adorari posset Christus in hoc sacramento, quam in Baptifino, & Sancti longe aliter de hoc sacramento, quam de aliis sentiunt. Quare Theodoret. diserte dixit, hæc mysteria adorari, non quia significant, sed quia ea sunt quæ creduntur, tum denique, quia non solum adorandam, sed etiam inuocandam dicunt Eucharistiam, Basil. n. libro de Spiritu S. cap. 27. inuocationem Eucharistia ponit inter Apostolicas traditiones, & ita in Canone missæ oramus, ad ipsum sacramentum dicentes, Agnus Dei qui tollis peccata mundi miserere nobis, & idem fit in omnibus antiquis Liturgiis, Iacob, Basilij & Chryf. in quibus illa etiam deprecatio habetur post consecrationem, Deus propitius esto mihi peccatori, & illa, Domine non sum dignus, vt intres sub tectum meum. Sic etiam Dionys. ca. 3. Ecclesiasticæ Hierarchiæ parte tertia. O diuinissimum (inquit) sacramentum intelligentiæ nostræ oculos

tuo lumine comple. Similia colliguntur ex Greg. Naz. dicta orat. de obitu fororis Gorgoniæ, & aliis Patrib. supra citatis, inuocatio autem & oratio fit ad ipsum Christum, non ad panem, etiam si illum significaret.

Secundo hoc colligitur ex summa diligentia, quæ semper in Ecclesia adhibita est, vt cum maxima puritate suscipiatur hoc sacramentum, quo pertinet conscientia examen & præcedens confessio, iuxta illud Paul. Probet aut seipsum homo, & sic de pane illo edat. Item, quod solum à ieiuniis sumatur: & alia de quibus infra quaest. 80. Quod vero interdum hoc sacramentum, seu eius reliquæ infantibus darentur, non fuit profectum ex minori huius sacramenti fide, sed quia fortasse existente tunc minori numero & maiori deuotione, fidelium, id poterat fieri cõmodi. Vnde, vt ex August. 3. de Trini. c. 10. colligitur, magna cura adhibebatur, vt vnusquisq; pro captu suo fideliter, reuerenterq; accederet, postmodum vero crescentibus Christianis populis & deuotione, ac charitate refrigescente illa consuetudo abolita fuit, ob maiorem huius sacramenti reuerentiam, vt quaest. 80. copiosius dicemus. Illud vero obseruatione dignum est hoc loco, quanta cura semper fuerit adhibita, ne aliqua Eucharistia particula in terram decidat, vt videre licet in capite, si per negligentiam, de Consecrat. dist. 2. vbi grauis imponitur poena ei, ob cuius negligentiam aliquid in terram decidit. De qua etiam re eleganter loquitur Chrysothomus epi. 1. ad Innocentium, exaggerans facinus cuiusdam militis, qui altare vsq; ad pavementum sanguine Domini asperferat. Vnde Tertullianus libro de Coron. mili. c. 3. Calicis aut panis nostri (inquit) aliquid decuti in terram anxie patimur: & Orig. Hom. 13. in Exod. Noctis, qui diuinis mysteriis interesse consueuistis, quomodo cum suscipitis Corpus Dñi, cum omni cautela & veneratione seruatis, ne ex eo parum quid decidat ne consecrati muneris aliquid dilabatur, reos n. vos creditis, & recte creditis, si aliquid inde per negligentiam decidat. Sed præcipue notandus est locus Cyr. Hier. Catech. 7. dicentis: Caue, ne quid inde excidat tibi quod n. amittes, hæc tanq; ex proprio membro amiferis: & postea describit modum, quo olim Eucharistia dabatur in manibus, dicens: Nõ expansis manibusq; disiunctis digitis, sed finistrâ veluti sedẽ aliq; subiciias dextra, quæ tm Regem susceptura est & concaua manu suscipe Corpus Christi. Ex quo intelligitur consuetudinem illam ex magna reuerentia introductam esse, quia videbatur opportunus modus, ne aliquid in terram decideret. Postea vero propter maiorem decentiam illa consuetudo est immutata, vt constat ex Conc. Rotom. c. 2. vbi prohibitum est, ne Eucharistia detur in manibus communicantium, sed quod ab ipso sacerdote ori infundatur, & in Conc. Altifi. Can. 36. omnibus laicis vniuersaliter prohibetur contactus huius sacramenti.

Tertio hoc constat ex eo, quod propter reuerentiam Corporis Christi existentis in hoc sacramento vt res sanctissima summa religione tractetur, consecrati semper fuerint in Ecclesia sacerdotes, vt infra suo loco videbimus: illud solum ad præfens spectat, hoc titulo in summa reuerentia habitos esse, quod Christi Corpus suo ore conficiunt, vt Hier. loquitur ep. ad Heliodor. Vnde eleganter Greg. Naz. orat. 17. ad ciues timore 17. ad ciues timore percussos, inquit: Nû tibi præterea supplicis cuiusdam libelli loco canices hæc offerenda erit, atq; annorum numerus, diuturnumq; & labiis expers, hoc sacerdotium, q; ipsi quoq; Angeli puri purissimi Dei cultores, tanq; ipsorum cultui minime impar fortasse veneratione prosequuntur? & infra, Mensâ hanc tibi offero ad q; communiter accedimus, salutisq; meæ typos, quos eodẽ ore perago, q; hanc ad te deprecationem oboeo: & de eadẽ re optime loquitur Chryf. 1. 6. de sacerdotio. Et hunc locum cõfirmat templorũ & altariũ cõsecratio, vestiu ac sacrorũ vasor. benedictio, vniuersus deniq; cultus religiosus, q

Nazianh.

Chrysof.

Origen.

Gen. Hier.

Gen. Rot.

Conc. Altif.

Hieron.

Nazian.

Chryf.

in Eccle-

in Ecclesia semper seruatus est. Hæc enim omnia ad Christum, in hoc sacramento contentum referuntur, vt Hieronymus ait, epist. ad Theopb. Alexan. vbi inquit, propter consortium Corporis & Sanguinis Domini, hæc omnia magna veneratione coli, & ea contaminare magnum est sacrilegium, vt ait Optatus, lib. 6. cont. Parmen. Quocirca, licet fortasse initio nascentis Ecclesie propter inopiam fidelium, aut paucitatem ministrorum, & templorum, aut certe propter persecutiones tyrannorum, permitterentur aliqua in huiusmodi sacramenti administratione, quæ maiestati huius sacramenti minus congruere viderentur, fiebant tamen, vt dixi, & ob necessitatem, & ex magna fide, ac pietate Christianorum, qua exterioris ornatus defectus resarciebatur: postea vero Ecclesia satis fundata & pace ac facultatibus aucta, incredibile est, quanta diligentia in externo cultu, & reuerentia circa usum, & ministerium huius sacramenti adhibita sit. Vnde in Concilio Cæsaraug. can. 3. anathema fertur in eos, qui secum Eucharistiam deferunt, & in Ecclesia non consumunt: idem significatur in Concil. Toletan. I. cap. 14. In Concil. autem Rhemenf. Cano. 2. prout habetur in c. Peruenit, de consecra. dist. 2. prohibetur ne laici deferant Eucharistiam ad infirmos, sed soli sacerdotibus, in necessitate vero id conceditur Diacono, ex licentia Presbyteri, in Concil. Carthag. 4. cap. 38. Imo in Concil. Roma. 2. sub Syluestro, Cano. 9. prohibentur sacra vasa contingere, etiam lectores & ostiarij. Atque idem prohibetur sacris virginibus in c. Sacratas. 23. d. & in c. In sancta, de Confe. 1. ex Pio. I. Lepi. 2. & Sothero Papa: de quare latius infra.

Quarto hoc confirmat ceremonia illa de pane benedicto, seu Catechumenorum, de quo Augustinus li. 2. de peccat. merit. c. 26. Quod accipiunt, quamuis non sit Corpus Christi, san&um tamen est, quoniam sacramentū, id est, sacrum signum, est. Certe si Eucharistia tantū esset signum Corporis Christi, etiam ille panis posset dici Corpus Christi, quia etiam Christū representabat. Alius ergo fuit semper Ecclesie sensus: Nam, quia Catechumeni capaces non erant veri Corporis, dabatur illis veluti quoddam signum, & memoriale Eucharistie, vt rem ipsam amplius desiderarent & exeperent. Quæ ceremonia ad reliquos fideles baptizatos postea extensa est, quando consuetudo communicandi remitti cœpit. Vnde Pius primus præcepit, vt Presbyter particulas panis habeat in vase nitido, easque benedicat, vt qui communicare nollent dominicis ac festis diebus, eulogiā inde acciperent. Quod decretum habetur in codice quinque librorum, libro 2. capite 117. vt refertur in actis Pij I. tom. 1. Concil. idem habetur in Concilio Nannanensi. c. 9.

Quinto optimum iudiciū huius veritatis est, quod de Missa Catechumenorum seruatum esse legimus, per mittebantur enim Catechumeni ad esse vique ad oblationem, prius vero, quam ad consecrationem perueniretur, exire iubebantur, vt ex omnibus Liturgiis constat. Existimabat enim Ecclesia, eos, qui Baptismo non essent initiati, ad conspiciendum hoc mysterium non esse satis dispositos, vt notauit D. Thomas, infra quæstione 80. artic. 4. ad 4. ex Dionysio, capite 7. Ecclesiast. Hierat. par. 3. Vnde Augustinus tracta. 10. in Ioannem. Corpus Christi est manna absconditū à Catechumenis, quia Iesus adhuc non se credit illis: & Beda loco supra citato Martyrologii refert, miraculo confirmasse Deum fidē illius Tharsicij qui, ne infidelibus Eucharistiam ostenderet, mortē sustinuit: Ita n. disparuit postea sacramentum, vt nec inueniri, nec videri ab eis potuerit. Simile factū alterius Episcopi Laurentij refert idem Beda lib. 2. historie Anglicanæ, cap. 5. Et huc pertinet supra annotata consuetudo Patrum antiquorum, qui propter infideles ænigmatice & obscure de hoc mysterio loqui solebant, ne Sanctum canibus præbere viderentur.

Sexto ad declarandum hanc veritatem facit, quod licet, vt dictum est, initio nascentis Ecclesie mysterium hoc infidelibus occultaretur, cum tamen inter Christianos frequentissimum esset illius usus, nō potuit omnino latere & celari, quare eam opinionem de nostris conceperunt, quod ad carnes humanas, & infantem quendam manducandum, congregarentur. Vnde Tertullin. in Apol. c. 7. Dicimur, inquit, sceleratissimi, de sacramento infanticidij & pabulo crudæ. Eiusdem calumniam meminit Euseb. li. 4. hist. c. 8. & lib. 5. ca. 1. & Iustin. Apolog. 2. ad Antonium in fine, ibi, vt Christianos ab hac calumnia defenderet apertis verbis veritatem huius mysterij Gentibus exposuit. Huc etiam spectat, quod Auerroes Machometanus, vt Præcolus refert, verbo, Machometus num. 16. impios nos appellabat, quod Christum Deū nostrum edere diceremus: erat ergo hæc communis vox totius Ecclesie. Et per hæc satis responsum est rationibus dubitandi in principio positus.

SECTIO VII.

Quid possit ratione naturalis de hoc mysterio ostendi.

Quatuor inquiri possunt. Primum an possit probari, hoc mysterium esse possibile. Secundum, an esse conueniens. Tertium an esse credibile. Quartum, an ita esse factum. De duobus vltimis punctis nihil dicendum occurrit, nisi quatenus ex duobus prioribus pendet.

Primo itaq; certum est, non posse sola ratione probari, hoc mysterium esse factum, est enim supernaturale, & pendet ex libera Dei voluntate, quæ non potest sola ratione, sed testimonio fidei cognosci, & ideo in omnibus præcedentibus quæstionibus, omnibus medijs & regulis fidei, probauimus hoc esse credendum, vt supposita illa fide, aliquid possumus ratiocinari. Secundo certum est, esse euidentem, hoc mysterium esse credibile, quod euidenter probant omnia, quæ in superioribus quæstionibus adducta sunt, & iuuabunt etiam ea, quæ de possibilitate & conuenientia huius mysterij statim dicem, quamquam in hoc puncto nihil fere sit speciale in hoc mysterio magis, quam in alijs Christianæ religionis, de qua in materia de fide generatim ostenditur, esse euidenter credibilem, & ideo probando, mysterium hoc contineri inter ea, quæ fides Christiana proponit, concluditur, esse euidenter credibile, sicut & cetera: De primo ergo, & secundo puncto breuiter agendum est.

Tertio igitur de possibilitate huius mysterij, multi ex hæreticis huius temporis cum autoritate & testimonio Scripturæ sacræ, & sanctorum Patrum destituerentur, eo peruenerunt, vt dicerent, nō potuisse Deum facere, vt Christus sit realiter præsens in hoc sacramento. Et tria potissimum dicunt esse impossibilia, quæ non possunt hoc loco fuisse tractari, quia in sequentibus, magis explicato mysterio, commodiorem locum habent. Primum est, accidentia manere sine subiecto, mutata tota aliqua substantia, in totam aliam substantiam, de quo puncto instituemus duas, post sequentem, disputationes. Secundum est, corpus magne quantitatis, contineri sub minima quantitate, & non occupare locum, & esse modo indiuisibili, de quo tota q. 76. disputandum est. Tertium est, quod Christus manens in cælo, simul sit in multis & distantibus locis, & de hoc dicam fuisse disputatum, sequenti, oportet enim prius intelligere, quid sit hæc præsentia, quam Christus hic habet.

Nunc igitur circa hunc punctum solum est dicendum, non posse sola ratione naturali euidenter demonstrari hoc mysterium esse possibile, posse tamen euidenter ostēdi, non demonstrari impossibile. Supposita præterea fide aliorum mysteriorum, potest satis manuduci intellectus, vt videat, hoc non esse impossibile. Probatur primum, quia nullum est naturale